

Rady dla rodziców

Internet to jedno z najważniejszych mediów wykorzystywanych do pracy, nauki i rozrywki. Ma wiele zalet, niestety może być wykorzystywany również do szkodliwych, złośliwych czy przestępczych działań. Na zagrożenia występujące w Sieci narażony jest każdy użytkownik Internetu, jednak szczególnie podatne na wszelkie wpływy, również te szkodliwe i niepożądane, są dzieci.

Jak pokazują badania dotyczące kontaktów dzieci z niebezpiecznymi treściami (kampania społeczna „Dziecko w Sieci”, Gemius S.A. 2007): 71 proc. dzieci trafiło na materiały pornograficzne (63 proc. przypadkowo), 51 proc. - na materiały z brutalnymi scenami przemocy (61 proc. przypadkowo), 28 proc. - na materiały propagujące przemoc i nietolerancję (74 proc. przypadkowo). Jedynie 10 proc. dzieci deklaruje, że podczas korzystania z Sieci sprawują nad nimi opiekę dorośli.

Dlatego szczególnie ważną rolę odgrywają rodzice i opiekunowie najmłodszych, którzy mogą i powinni być dla dziecka nauczycielami w zakresie korzystania z Internetu.

Z myślą o ułatwieniu rodzicom sprostania temu zadaniu prezentujemy **porady dla rodziców**, dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu:

1. **Odkrywaj świat Internetu razem z dzieckiem.** Bądź pierwszą osobą, która zapozna dziecko z Siecią. Spróbujcie znaleźć ciekawe strony, które mogą zainteresować Wasze dzieci, a następnie zróbcie listę przyjaznych im stron. Pomocny w tym może być edukacyjny serwis internetowy www.sieciaki.pl.
2. **Naucz dziecko podstawowych zasad bezpieczeństwa** w Internecie. Uczul dziecko na zagrożenia związane z nawiązywaniem nowych znajomości w Sieci. Podkreśl, że nie można ufać osobom poznanym online, ani też wierzyć we wszystko, co o sobie mówią.
3. **Rozmawiaj z dziećmi o ryzyku** umawiania się na spotkania z osobami poznanymi w Sieci. Wprowadź zasadę, że dziecko spotyka się z nieznanymi wyłącznie w towarzystwie przyjaciół lub dorosłych i zawsze po uzyskanej zgodzie rodziców.
4. **Naucz swoje dziecko ostrożności** przy podawaniu prywatnych danych. Ustal z nim, żeby nigdy nie podawało przypadkowym osobom swojego adresu i numeru telefonu. Ważne jest,

aby dziecko wiedziało, że podając takie informacje, zawsze musi zapytać o zgodę swoich rodziców.

5. **Naucz dziecko krytycznego podejścia** do informacji przeczytanych w Sieci, ponieważ nie wszystkie są wiarygodne. Naucz dziecko, że trzeba weryfikować znalezione w Internecie treści, korzystając z innych dostępnych źródeł (encyklopedie, książki, słowniki).

6. **Bądź wyrozumiały** dla swojego dziecka. Często zdarza się, że dzieci przypadkowo trafiają na strony adresowane do dorosłych. Ważne jest, żeby dziecko Ci ufało i mówiło o takich sytuacjach; by wiedziało, że zawsze, kiedy poczuje się niezręcznie, coś je zawstydzi lub przestraszy, może się do Ciebie zwrócić.

7. **Zgłaszaj nielegalne i szkodliwe treści.** Wszyscy musimy wziąć odpowiedzialność za nieodpowiednie i nielegalne treści w Internecie. Nasze działania pomagają likwidować np. zjawisko pornografii dziecięcej, szerzące się przy użyciu stron internetowych, chatów, e-maila, itp. Nielegalne treści można zgłaszać na policję lub anonimowo - do współpracującego z nią punktu kontaktowego ds. zwalczania nielegalnych treści w Internecie – Hotline’u - www.dyzurnet.pl. Działający w ramach projektu Saferinternet.pl zespół Dyżurnet.pl współpracuje również z operatorami telekomunikacyjnymi i serwisami internetowymi w celu doprowadzenia do usunięcia nielegalnych materiałów z Sieci.

8. Jeśli masz **wątpliwości**, jak zareagować na informacje o problemach dziecka związanych z Internetem lub komputerem - skontaktuj się **Helpline.org.pl**, którego celem jest pomoc dzieciom i młodzieży w sytuacjach zagrożenia w Sieci. Konsultanci Helpline udzielają porad rodzicom, opiekunom i osobom pracującym zawodowo z dziećmi i młodzieżą. Kontakt z helpline możliwy jest poprzez stronę www.helpline.org.pl lub pod bezpłatnym numerem telefonu 0 800 100 100.

9. **Zapoznaj dziecko z NETYKIETĄ** – Kodeksem Dobrego Zachowania w Internecie. Przypominaj dzieciom o zasadach dobrego wychowania. Zasady Netykiety znajdziesz na stronie www.sieciaki.pl.

10. **Poznaj sposoby korzystania z Internetu** przez Twoje dziecko. Przyglądnij się, jak Twoje dziecko korzysta z Internetu, jakie strony lubi oglądać i jak zachowuje się w Sieci. Staraj się poznać znajomych, z którymi dziecko koresponduje za pośrednictwem Internetu. Ustalcie zasady korzystania z Sieci (wzory Umów Rodzic-Dziecko znajdziesz na stronie www.sieciaki.pl) oraz sposoby postępowania w razie nietypowych sytuacji.

11. Pamiętaj o zainstalowaniu **programu filtrującego szkodliwe treści**. Na stronie projektu Saferinternet.pl prezentujemy wyniki testów skuteczności programów filtrujących, wykonane przez NASK w ramach projektu Saferinternet.pl. Zapraszamy do zapoznania się z raportem ["Jak skutecznie filtrować zawartość Internetu?"](#).

12. Jeśli podejrzewasz, że zostało **złamane prawo**, powiadom policję. **Nie usuwaj dowodów** przestępstwa – nawet, jeśli będzie to wulgarny lub nieprzyjemny list, bądź inny plik.

13. Jeśli sprawa wymaga **przesłuchania** dziecka, domagaj się możliwości skorzystania z tzw. **niebieskiego pokoju** (więcej informacji o procedurach związanych z udziałem dziecka w postępowaniu karnym można znaleźć na stronach Fundacji Dzieci Niczyje – www.fdn.pl).

14. Jeśli stwierdzisz przypadek **włamania** lub próby włamania do swojego komputera, jesteś nękany **spamem** przesyłanym za pośrednictwem polskich serwerów lub atakami **hackerów**, zgłoś się do zespołu CERT Polska - www.cert.pl

Pełną ofertę edukacyjną z zakresu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Sieci, wraz z poradami, wynikami badań i materiałami multimedialnymi znaleźć można na stronie: www.dzieckowsieci.pl.

O problemie

Kontakty z niebezpiecznymi treściami

Mianem niebezpiecznych treści w Internecie (ang. harmful content) określa się materiały, które mogą mieć szkodliwy wpływ na rozwój i psychikę dziecka. Część materiałów o takim charakterze, jak pornografia dziecięca, rasizm, ksenofobia jest niezgodna z prawem, inne prezentowane są w Sieci legalnie.

Jedna z przyjętych typologii problemu wyróżnia:

- Treści prezentujące przemoc, pornografię,
- Treści propagujące rasizm i ksenofobię,
- Treści nawołujące do popełnienia przestępstwa,
- Treści promujące faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa,
- Treści zachęcające do prostytucji, używania narkotyków czy hazardu,
- Treści zawierające elementy psychomanipulacji (np. namawiające do przystąpienia do sekty).

Najliczniej reprezentowaną w Sieci kategorią niebezpiecznych treści jest pornografia. Choć prawda serwisy pornograficzne formalnie działają w Internecie legalnie, jednak zazwyczaj brakuje odpowiednich informacji przestrzegających przed ich zawartością. Aktywna promocja tych serwisów w Sieci, trafiająca również do dzieci, powoduje częsty kontakt młodych internautów z takimi materiałami, a właścicieli serwisów naraża na zarzut narzucania nieletnim treści pornograficznych, co zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem jest przestępstwem.

Skala problemu

W 2007 roku na potrzeby kampanii społecznej „Dziecko w Sieci” agencja Gemius S.A. przeprowadziła badania, dotyczące kontaktów dzieci z niebezpiecznymi treściami („Kontakty dzieci z niebezpiecznymi treściami w Internecie” Gemius S.A., FDN, wrzesień 2006, badani: dzieci 12-17 lat, N=2559), z których wynika, że:

- 71% dzieci trafiło na materiały pornograficzne (63% przypadkowo),
- 51% dzieci trafiło na materiały z brutalnymi scenami przemocy (61% przypadkowo),
- 28% dzieci trafiło na materiały propagujące przemoc i nietolerancję (74% przypadkowo),
- Co czwarte dziecko deklaruje, że rodzice nigdy nie interesują się tym, co robi w Internecie,

- Jedynie 10% dzieci deklaruje regularną opiekę rodziców podczas korzystania z Sieci.

Inne badania pokazują niepokojąco wysoki odsetek kontaktów z pornografią najmłodszych użytkowników Internetu. Z materiałami o takim charakterze spotkało się 40% dzieci w wieku od 7 do 14 lat (źródło: Raport „Dziecko aktywne online”, Gemius 2007).